

LE STRADE NUOVE

Wandelend door Le Strade Nuove (of 'nieuwe straten') – met name door Via Balbi en Via Garibaldi – wordt u teruggebracht naar de tijd van de 16de en 17de eeuw, toen Genua een groot deel van de financiële wereld van Europa domineerde. De 'Genuese eeuw', of gouden eeuw, duurde van 1528 tot 1630, toen de macht van enkele families op zijn grootst was. Zij staken hun legendarische rijkdom in nieuwe gebouwen en kunst. Het Centro Storico werd gespaard, want zij wilden liever een nieuwe wijk bouwen, en dat deden ze magnifiek, waarbij de renaissance-

ontwerpen werden aangepast aan het ongelijke terrein. Rubens vond de palazzi aan Via Garibaldi zo prachtig dat hij gedetailleerde tekeningen maakte voor een publicatie in 1622. De palazzi hebben gewoonlijk loggia's en hangende tuinen, ontworpen om de hellingen te vermommen, en zijn het werk van meerdere architecten; de belangrijkste is Galeazzo Alessi. Hij vond een ideaal model in het Palazzo Doria Pamphilj (in 1529 gebouwd voor Andrea Doria), dat ook de inspiratie was voor de paleizen van de familie Balbi in de 17de eeuw.

Bezienswaardigheden

Historische gebouwen

- 9 Albergo dei Poveri

Historische straten en pleinen

- 1 Piazza Fontane Marose
- 3 Via Garibaldi
- 10 Via Balbi

Musea

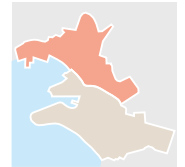
- 6 Galleria di Palazzo Bianco
- 2 Museo di Arte Orientale Edoardo Chiosso
- 5 Palazzo Rosso blz. 76–79
- 14 Galata Museo del Mare

Palazzi

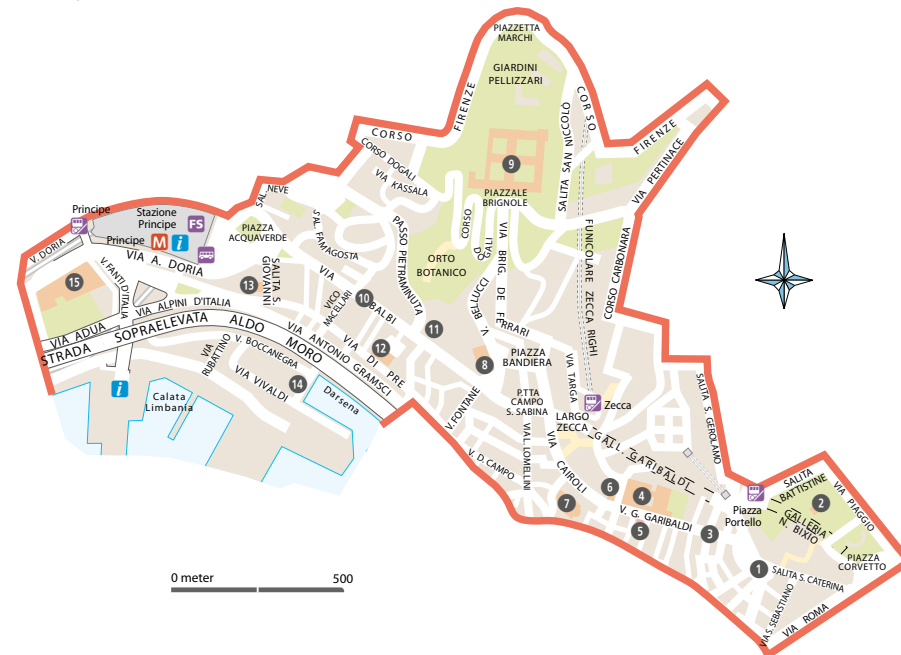
- 4 Palazzo Doria Tursi
- 11 Palazzo dell'Università
- 12 Palazzo Reale
- 15 Palazzo Doria Pamphilj of del Principe

Kerken

- 7 San Siro
- 8 Santissima Annunziata del Vastato
- 18 San Giovanni di Pré en La Commenda

Zie Stratengids, kaart 2, 5 en 6

Onder de loep: omgeving Via Garibaldi

Toen Via Garibaldi midden 16de eeuw werd aangelegd, was het de eerste van de 'nieuwe straten', en stond bekend als La Strada Nuova. De herenhuizen langs deze straat zijn prachtig bewaard, met weelderige interieurs en vaak uitzonderlijke versieringen en kunstcollecties, de vruchten van slim verzamelen. Tot de palazzi die geopend zijn voor het publiek behoren Palazzo Doria Tursi (het grootste in de straat), waarin het stadhuis is gevestigd en Palazzo Bianco en Palazzo Rosso, met daarin het Musei di Strada Nuova, het grootste kunstmuseum van de stad. Vlakbij is de kerk van San Siro, in de 16de en 17de eeuw rijk versierd en de eerste kathedraal van Genua. Voorbij Piazza Fontane Marose, het fraaie plein aan het ene einde van Via Garibaldi, staat het Edoardo Chiossonemuseum (blz. 74), een zeldzame collectie oosterse kunst samengesteld in de 19de eeuw.

5 ★ Palazzo Rosso

In dit museum bevinden zich kunstschaten zoals portretten van Van Dyck en Genuëes werk uit de 16de tot de 18de eeuw.

Santissima Annunziata del Vastato, Palazzo Reale, Palazzo Doria Pamphilj

0 meter 50

7 San Siro

Genua's oude kathedraal dateert waarschijnlijk uit de 4de eeuw. Er zijn geen sporen uit die tijd, als gevolg van een brand die hem eind 16de eeuw verwoestte. De reconstructie werd uitgevoerd door de theatijnse orde (blz. 80), die er een godshuis van maakte dat schittert van ingelegd marmer en fresco's.

6 ★ Palazzo Bianco

In dit museum treft u Europese werken uit de 13de–18de eeuw aan. Tot de collectie behoren een groot aantal Genuëse werken en enkele belangrijke Spaanse, Franse en Vlaamse schilderijen, zoals een *Venus en Mars* van Rubens (hiernaast).

4 Palazzo Doria Tursi

Dit 16de-eeuwse palazzo is drie keer zo lang als de andere herenhuizen in Via Garibaldi, en heeft een exquise binnenplaats, met een dubbele trap naar een gewelfde loggia.

De bouw van **Palazzo Podestà** begon in 1563. De façade is een mooi voorbeeld van Genuëes maniërisme.

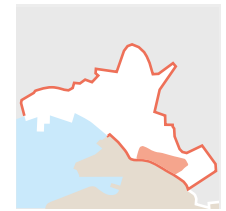

3 Via Garibaldi
Deze straat, nu een voetgangersgebied, brengt u terug in de gouden eeuw van de Genuëse aristocratie in de 16de en 17de eeuw. De monumentale façades doemen hoog boven u op als u er langs wandelt.

Symbol

— Aanbevolen route

Oriëntatiekaart

Zie Stratengids, kaart 2, 5 en 6

In het **Palazzo Carrega Cataldi** huist nu de Kamer van Koophandel.

De Riviera di Levante verkennen

Deze slanke landtong begint direct zuidelijk van Genua en loopt helemaal tot aan de oostelijke regio Lunigiana. Verspreid langs de kust liggen beroemde stranden en leuke badplaatsen, van Camogli, Rapallo en Portofino in het westen tot Portovenere in het oosten. De bergen en valleien in het binnenland worden minder druk bezocht, maar verbergen aantrekkelijke plaatsen van historisch en architectonisch belang, zoals Varese Ligure en Sarzana, en de archeologische ruïnes bij Luni; wandelingen door kastanjabossen tonen het contrast met de welige mediterrane flora aan de kust. Belangrijke monumenten in de regio zijn onder meer de forten van Sarzana, de kerken van San Salvatore dei Fieschi en Sant'Andrea di Borzone en de abdij van San Fruttuoso, voorbeelden van de magnifieke romaanse en gotische architectuur uit de 3de en 4de eeuw in de regio.

Een kenmerkend hoog huis in het middeleeuwse Tellaro

Bezienswaardigheden

- 1 Bogliasco
- 2 Torrighia
- 3 Camogli
- 4 Schiereiland Portofino (blz. 114–115)
- 5 Santa Margherita Ligure
- 6 Rapallo
- 7 Chiavari
- 8 Abbadia di Sant'Andrea di Borzone
- 9 Santo Stefano d'Aveto
- 10 Lavagna
- 11 Sestri Levante
- 12 Varese Ligure
- 13 Moneglia
- 14 Bonassola
- 15 Levanto
- 16 De Cinque Terre (blz. 122–123)
- 17 Campiglia
- 18 Portovenere
- 19 Palmaria, Tino en Tinetto
- 20 La Spezia (blz. 128–129)
- 21 San Terenzo
- 22 Lerici
- 23 Fiascherino en Tellaro
- 24 Montemarcello
- 25 Ameglia
- 26 Bocca di Magra
- 27 Luni
- 28 Castelnuovo di Magra
- 29 Sarzana (blz. 132–133)

Vissersboten bij Manarola, een van de dorpen van de Cinque Terre

De boulevard in La Spezia, de meest oostelijke stad aan de Riviera di Levante

Symbolen

- Snelweg
- Hoofdweg
- Secundaire weg
- Spoorweg
- Regionale grens
- ▲ Bergtop

Bereikbaarheid

De belangrijkste verbindingswegen in de Riviera di Levante zijn de A12 (de snelweg tussen Livorno en Genua) en de A15, tussen Parma en La Spezia. Langs de hele kust loopt de Via Aurelia (Strada Statale 1). Talloze wegen verbinden de kust met het achterland, waarbij u vaak door spectaculaire landschappen rijdt. De spoorlijn Genua–Livorno biedt treinverbindingen, en regionale en lokale treindiensten gaan naar alle steden en dorpen, met Portofino als belangrijke uitzondering. Efficiënte busdiensten zorgen voor dagelijkse verbindingen tussen alle steden aan de kust en die in het binnenland. In het hoogseizoen zijn er ook veerboten tussen de belangrijkste centra langs de kust tussen Portofino en La Spezia, inclusief de Cinque Terre, en naar de meeste populaire eilanden voor de kust.

13 Grotte di Toirano

Deze grotten zijn een echt wonder der natuur en behoren tot de mooiste van Italië. Ze liggen in het karstgebied van de Val Varatella, tussen Albenga en Pietra Ligure. De grotten zijn in 1950 ontdekt door jonge onderzoekers en speleologen uit Toirano. De vele brede spelonken, stalactieten en stalagmieten in allerlei maten, en de zeldzame kristalformaties doen denken aan beelden uit de hel. Van groot belang is de mooie Grotta della Bäsura ('grot van de heks' in Ligurisch dialect), waar paleolithische sporen van mensen en de uitgestorven holenbeer zijn gevonden. De grotten vormen ook het leefgebied van kleine rivierkreeftjes (Niphargus) en vlak bij de grotten leven de grootste parelhagedissen van Europa. De grotten zijn zo'n 1,3 km lang en een rondleiding duurt 90 minuten. Ze vormen een grote trekpleister van de Riviera di Ponente.

Sala Morelli

De route in de Grotta della Bäsura begint in deze zaal. Iets verderop is de Torre di Pisa (links), een indrukwekkende stalagmiet, die is gevormd toen water niet langer over de bodem van de grot stroomde.

UITGELICHT

- ① In het berenkerkhof ziet u pootafdrukken van de Ursus spelaeus (holenbeer).
- ② Grotta della Bäsura
- ③ De Antro di Cibele biedt het uiterst zeldzame beeld van ronde afzettingen, zelfs bolvormig, die zijn gevormd door ritmische maar voortdurende fluctuaties in het waterniveau.
- ④ In de Corridoio delle Colonne ziet u sporen van oude aardbevingen in de breuklijnen die talloze formaties in tweeën hebben gespleten.
- ⑤ Grotta di Santa Lucia Inferiore
- ⑥ Grotta di Santa Lucia Superiore (alleen geopend op 13 dec, de naamdag van de heilige)
- ⑦ Grotta del Colombo (gesloten voor publiek)

★ Sala dei Misteri

Hier ziet u sporen van prehistorische mensen. De tegen de muren geslingerde kleiballen hadden waarschijnlijk te maken met verzoeningsriten of jachtceremonies. De Sala dei Misteri is nu gesloten voor publiek.

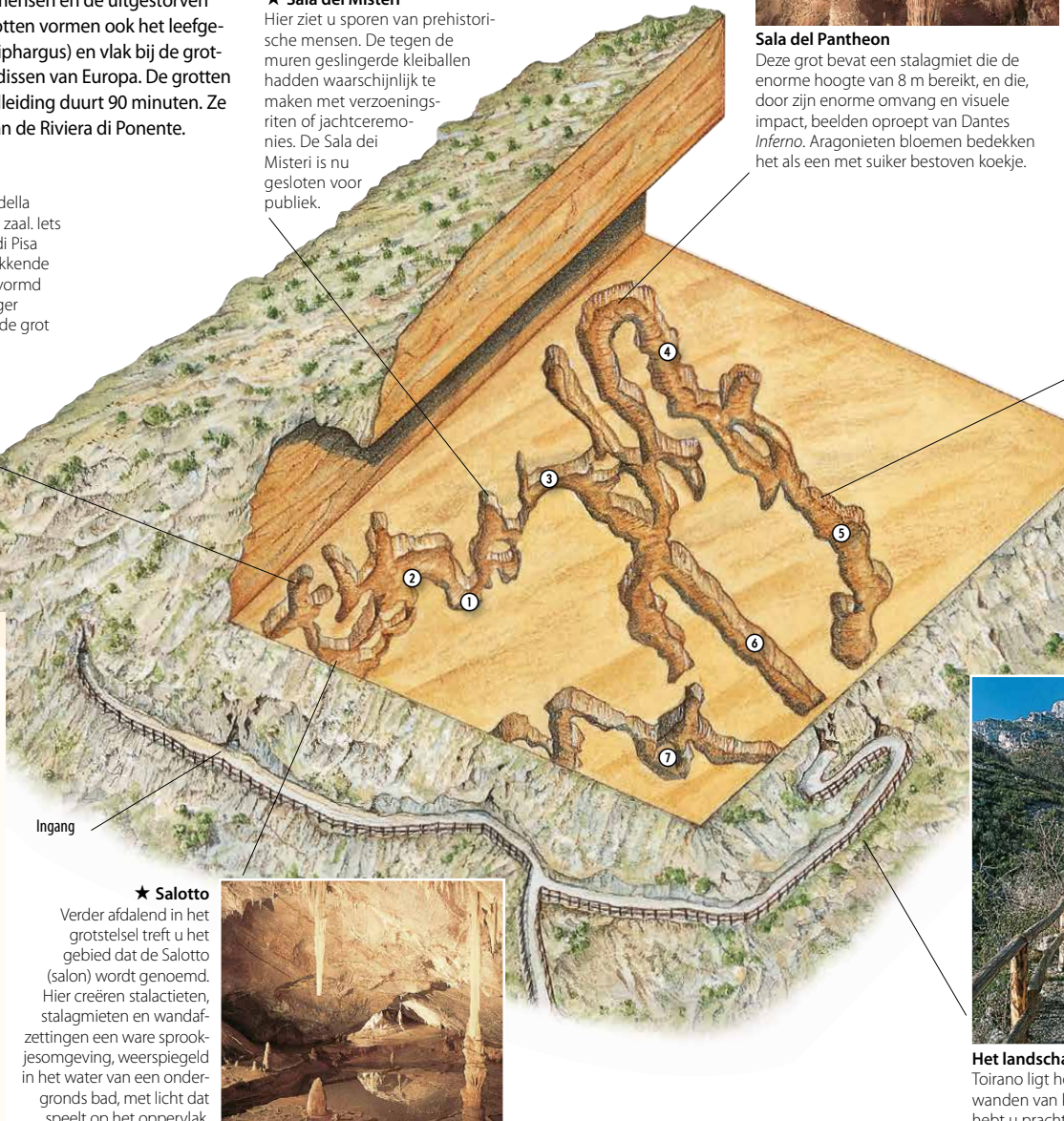
Sala del Pantheon

Deze grot bevat een stalagmiet die de enorme hoogte van 8 m bereikt, en die, door zijn enorme omvang en visuele impact, beelden oproept van Dantes *Inferno*. Aragonieten bloemen bedekken het als een met suiker bestoven koekje.

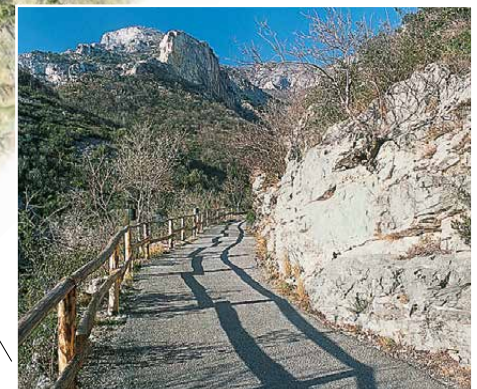
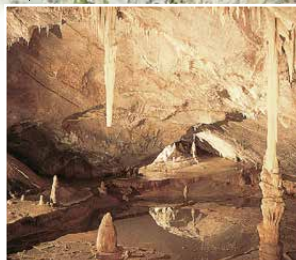
★ Grotta di Santa Lucia Inferiore

Deze grot vertoont geen sporen van mens of dier, maar bevat mooie en vreemde gekristalliseerde afzettingen, waaronder deze aragonieten bloemen.

★ Salotto

Verder afdalend in het grotstelsel treft u het gebied dat de Salotto (salon) wordt genoemd. Hier creëren stalactieten, stalagmieten en wandafzettingen een ware sprookjesomgeving, weerspiegeld in het water van een ondergronds bad, met licht dat speelt op het oppervlak.

Het landschap

Toirano ligt hoog in de Val Varatella, gekenmerkt door steile wanden van karstrots. Vanaf de weg die leidt naar de grotten hebt u prachtige uitzichten.

TIPS VOOR DE TOERIST

Praktische informatie

Toirano (Savona).
Wegenkaart: B4.
Tel. 0182-98062.
f Piazzale Grotte, Toirano.
w toirano.it
w toiranogrotte.it
Open Grotten en Museo Etnografico Toirano: okt.–juni: 9.30–12.30, 14.00–17.00 uur; juli, aug.: 9.30–12.30, 14.00–17.30 uur.
 Avondexcursies: do 21.00 uur
 (reserveren).

Vervoer

BUITENACTIVITEITEN

Meer dan 300 km kust biedt een fantastische speelruimte voor wie van watersporten houdt, van windsurfen en duiken tot zeilen (Ligurië heeft ruim 60 zeilverenigingen). Zwemmen is natuurlijk ook populair, maar veel stranden zijn kiezelig. Elders is ook genoeg te doen. In de heuvels van het binnenland zijn talloze paden voor wandelaars, ruiters en mountainbikers, hoewel het terrein al deze activiteiten behoorlijk inspan-

nend maakt. De parken en natuurreservaten in de regio hebben ook wandelroutes, terwijl de toppen van de Ligurische Alpen en de Apennijnen enige ruimte bieden voor skiën en andere wintersporten. Voor wie uit is op een meer ontspannen benadering, is er altijd de mogelijkheid om te golfen: daarvoor zijn banen in San Remo, Rapallo, Lerici, Garlenda (bij Albenga) en Arenzano (bij Genua).

De winderige kust is een zegen voor enthousiaste windsurfers

Informatie

Voor wie serieus aan sport wil doen is de beste informatiebron het CONI, het Ligurische sportcomité. De Club Alpino Italiano (CAI) is een goed aanspreekpunt voor wie de bergen in wil, of dat nu is om te wandelen, te skiën of te klimmen.

Zeilen

Ligurië heeft een fantastisch mooie kustlijn en het is een geweldig gebied om te zeilen. Van La Spezia tot Ventimiglia heeft de kust talloze stranden en inhammen, waarvan sommige alleen per boot bereikbaar zijn. Hoewel het niet moeilijk is om langs deze kust te varen, is het goed om de gevaren van een veranderende zee niet te onderschatten, zelfs in de zomer. In het hoogseizoen kan het heen- en weergaan van zwemmers problematisch zijn. Als u geen boot hebt, zijn er

vele bemiddelingskantoren die volop jachten of motorboten te huur hebben. Een goede bron van algemene informatie zijn de Pagine Azzurre (die jaarlijks in het Engels worden gepubliceerd), waarin officiële kaarten en plattegronden van elke haven zijn opgenomen.

Kanoën

Kano's ziet u veel langs de kust. In het binnenland zijn ook mogelijkheden om bergaf te kanoën in de winter en de lente, als er volop water is in de lokale rivieren.

Windsurfen

De golven en de wind het hele jaar door zorgen er samen voor dat sommige stukken van de Riviera di Ponente populair zijn bij windsurfers, hoewel niet iedereen de relatief beschutte condities spannend genoeg vindt. Arma di Taggia, de omgeving van Porto Maurizio, Capo Mimoso (bij Andora) en Levanto zijn de beste plekken om te surfen. In de meeste grote badplaatsen kunt u planken huren.

Duiken

In enkele gebieden langs de kust kunt u fantastisch duiken. De populairste plekken zijn het voorgebergte van Portofino, Venti-

miglia, Alassio en het Cinque Terrezeepark (met duikcentra in Riomaggiore en Monterosso). Het laatste, dat pas in 1997 is gesticht, heeft enkele zeldzame witte en zwarte koraalriffen, en u ziet hier ook vele van de dolfin- en walvissoorten die leven in de Ligurische Zee. Let op dat het aantal duikers hier streng beperkt is, dus reserveer van tevoren. Er zijn zo'n 60 duikcentra in Ligurië: hun adressen vindt u op de websites van de regionale toeristenbureaus (zie *Adressen*).

Rotsklimmen

De stenige kliffen aan zee maken het mogelijk om het hele jaar door te rotsklimmen. De populairste plekken vindt u in de omgeving van Le Manie

De boeiende zeebodem langs de kust verkennen

Golfers op een van Ligurië's drie 18 holesgolfbanen

bij Finale Ligure (blz. 148) en bij Capo di Noli. Andere populaire kliffen vindt u bij Muzzerone, dicht bij Portovenere, en bij Castelbianco (Albenga).

Mountainbiken

Het gebied rond Finale Ligure is een van de populairste plekken om te mountainbiken, met paden die door de mediterrane maquis gaan. Capo di Noli is een uitstekende plaats om te verkennen, voor alle categorieën fietsers.

Wandelen

De langste uitgezette route in de regio is de Alta Via dei Monti Liguri, die door het hele achterland van Ligurië loopt, van buiten Ventimiglia tot noordelijk van La Spezia. Met

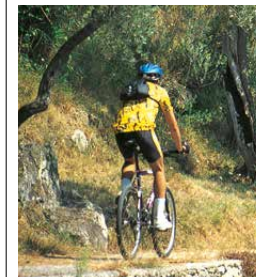
440 km is dit Italië's langste onderbroken pad. Het terrein is niet moeilijk en de route loopt door vele dorpen. De Cinque Terre is ook een wandelparadijs en heeft diverse paden. De beroemdste is het Sentiero Azzurro (blauwe pad), een relatief gemakkelijke route, die 's zomers erg druk wordt, waardoor het vinden van een overnachtingsplaats zonder reservering moeilijk is. Een rustiger optie is het Sentiero Crinale, dat langs een kliftopt loopt. Er zijn ook spectaculaire maar steile routes die leiden naar de heiligdommen die in het gebied verspreid liggen. Ook een mooi wandelgebied is het Franse deel van de Val Roja, noordelijk van Ventimiglia: vooral in de Vallée des Merveilles en op de hellingen van Monte Bego.

Paardrijden

Paardrijden is populair in Ligurië en er zijn volop maneges die tochten van een dag of meer aanbieden. U kunt zelf een paard huren of met een excursie prachtige dagtochten maken in de Cinque Terre. *Agriturismo*-boerderijen bieden soms ook mogelijkheden om daar paard te rijden.

Skiën

De Alpen en de Apennijnen bieden enige mogelijkheden om te skiën, maar de meeste resorts zijn klein. De bergen Monte Saccarello (bij Mòneri di Triora) en Colizzano (noordelijk van Toirano) zijn beide geschikt om af te dalen. Crosscountry-skiën is mogelijk vanuit Santo Stefano Aveto, in de Apennijnen.

Gevarieerd en uitdagend landschap voor mountainbikers

ADRESSEN

Informatie	Weer- en scheepsberichten	Rotsklimmen	Paardrijden
Club Alpino Italiano (CAI) w cai.it	eurometeo.com	Informatie w thecrag.com	Centro Turismo Equestre 5 Terre Campiglia Tel. 0187-758114.
CONI w coni.it	Duiken	Finalborgo Tel. 019-690208.	Monte Beigua paardrijden Alpicella (Varazze) Tel. 010-5531878.
Zeilen	5 Terre Diving Riomaggiore Tel. 0187-920011.	Fietsverhuur	
Italiaanse zelffederatie (FIV) Genua Tel. 010-513975. w federvela.it	Punta Mesco Levanto w divingcenter.net w puntamescodiving.com	Blu Bike Finale Ligure Tel. 019-680564.	Skiën
Italiaanse jachtclub (YCI) w yachtclubitalia.it	San Fruttuoso Diving Center Santa Margherita Ligure Tel. 0185-280862.	Wandelen	Informatie w liguriasci.it w fisiliguria.org
Pagine Azzurre w pagineazzurre.com		Informatie w parks.it	Golf
		Alta Via w altaviadeimonti.liguri.it	Informatie w federgolf.it